

NR 161/2014

POLACY O ARCHITEKTACH

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

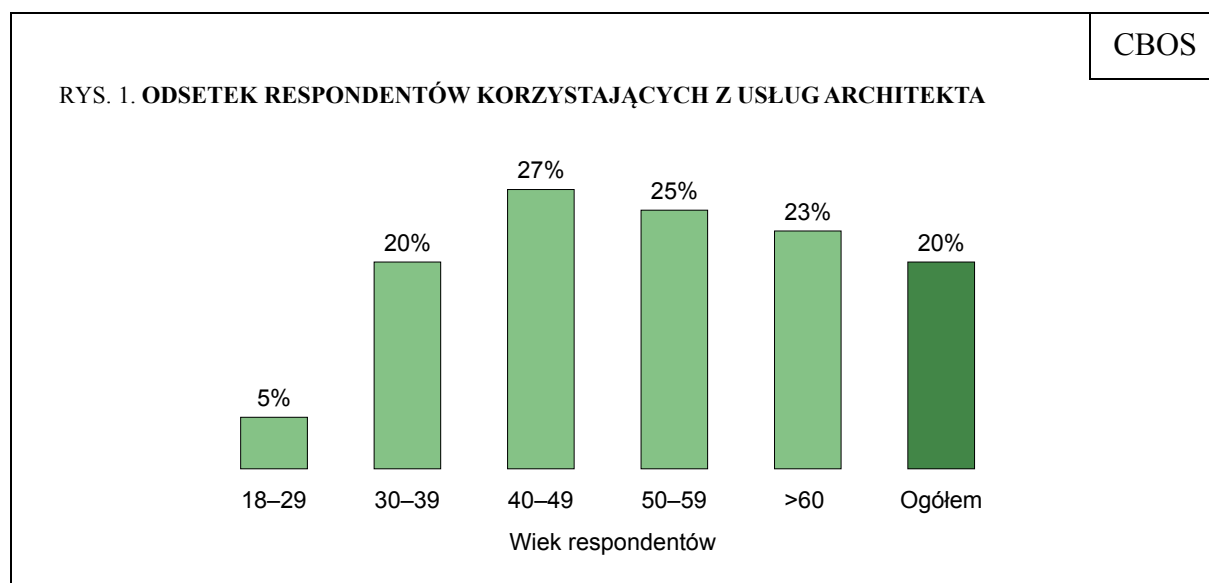

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Celem badania było poznanie opinii na temat architektów, ich pracy oraz wpływu na wygląd miast, a także zadowolenia z wyglądu polskich miast. Są to pierwsze w Polsce badania na ten temat przeprowadzone na tak dużą skalę¹.

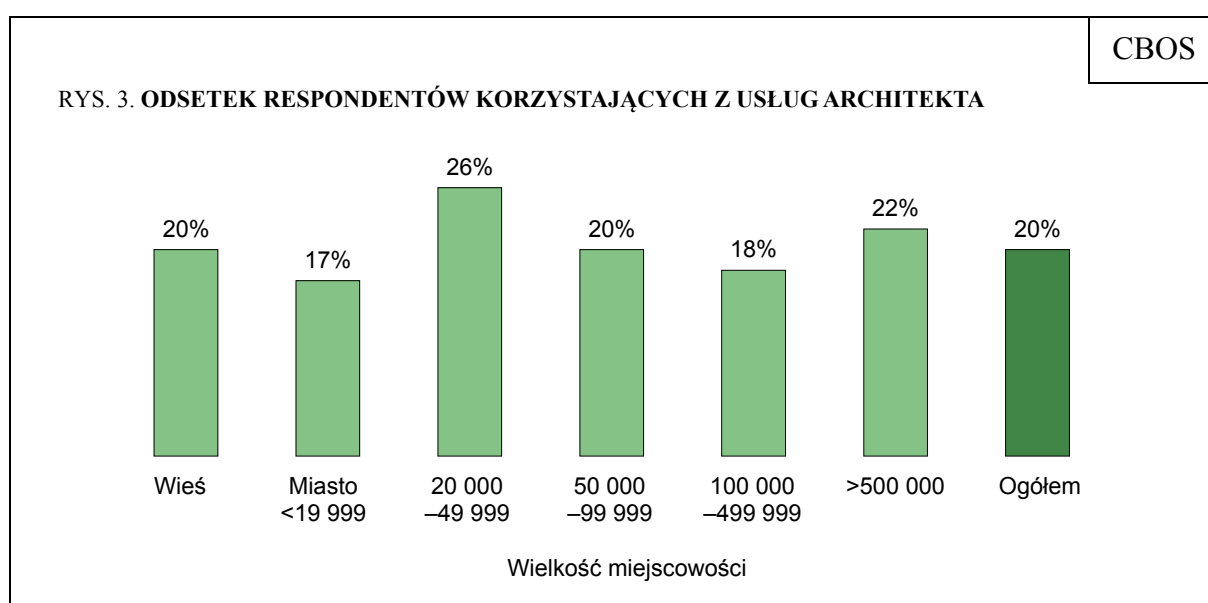
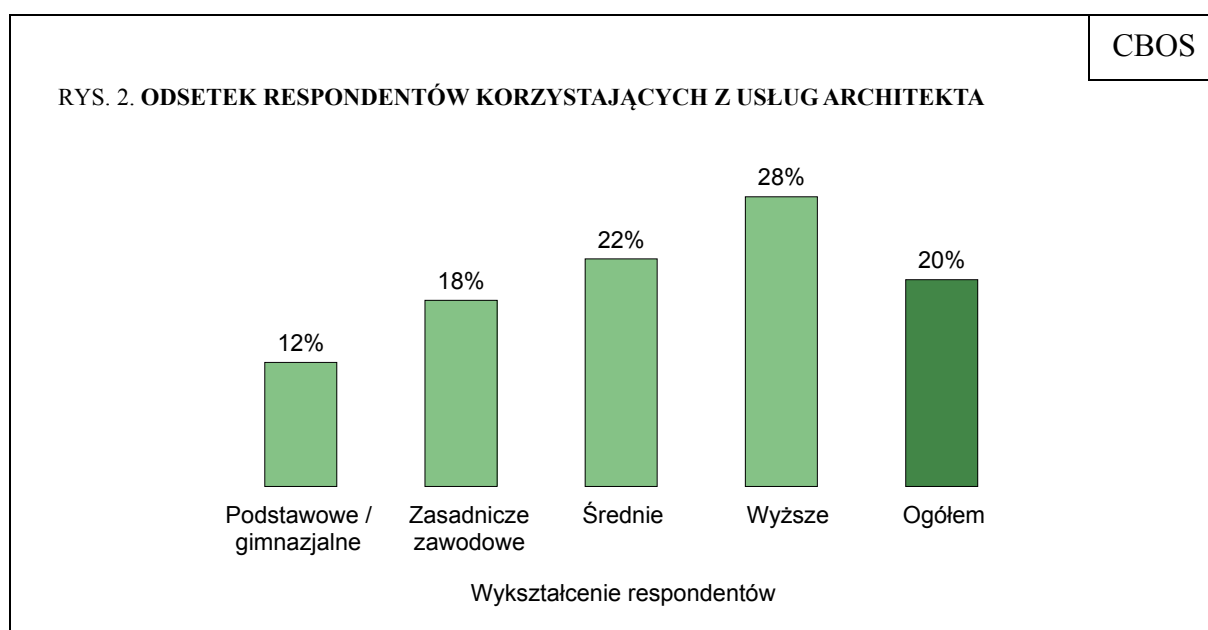
KTO KORZYSTA Z USŁUG ARCHITEKTA?

Jedna piąta Polaków (20%) deklaruje, że w ich gospodarstwach domowych korzystano już kiedyś z usług architekta (nie chodzi o architekta wnętrz). Jest to wynik zaskakujący, można go jednak tłumaczyć koniecznością współpracy z fachowcem przy budowie domu lub budynku na działalność gospodarczą itp. Z usług architekta nie wszyscy korzystają w podobnym zakresie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (292) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 11–17 września 2014 roku na liczącej 946 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Prezentowany komunikat powstał jako rezultat umowy o współpracy między Fundacją CBOS a Akademią Leona Koźmińskiego. Umowa ta umożliwia studentom ALK systematyczny udział w badaniach opinii publicznej, realizowanych na reprezentatywnych próbach dorosłej ludności kraju. Studenci przygotowują projekty bloków pytań na wybrane przez siebie tematy, a następnie opracowują wyniki badania. Możliwość uczestnictwa w badaniach stanowi element studiów na ALK unikalny w skali nie tylko polskiej, ale i światowej. Niniejszy komunikat oraz badanie, na którym się opiera, zostały zaprojektowane i opracowane w ramach studiów socjologicznych na ALK, pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Zagórskiego.

Odsetek respondentów korzystających z usług architekta największy jest wśród osób w wieku 40–49 lat, później maleje on nieco wraz z wiekiem. Może to wynikać z przemian polityczno-społecznych oraz z trudności gospodarczych w latach 80. i 90. ubiegłego wieku, a także z niskiego poziomu zamożności Polaków w tym czasie. Respondenci mający dziś ponad 50 lat wchodzili wtedy w okres samodzielności i rozpoczynania kariery zawodowej lub byli na jej początkowym etapie, a sytuacja polityczno-ekonomiczna była niepewna i uniemożliwiała bądź utrudniała podjęcie decyzji o budowie domu czy budynku przeznaczanego na działalność gospodarczą

Z powyższych danych wynika, że klientami architektów są najczęściej osoby w wieku 40–49 lat, z wykształceniem wyższym, z miejscowości liczących od 20 000 do 49 999 mieszkańców, a więc tych, w których udział budownictwa jednorodzinnego jest znaczny.

KIM JEST ARCHITEKT?

Na tak postawione pytanie respondent mógł wybrać nie więcej niż dwie najtrafniejsze według niego odpowiedzi. Ich rozkład – z podziałem na respondentów, którzy korzystali lub nie korzystali z usług architekta – prezentuje tabela 1.

Tabela 1

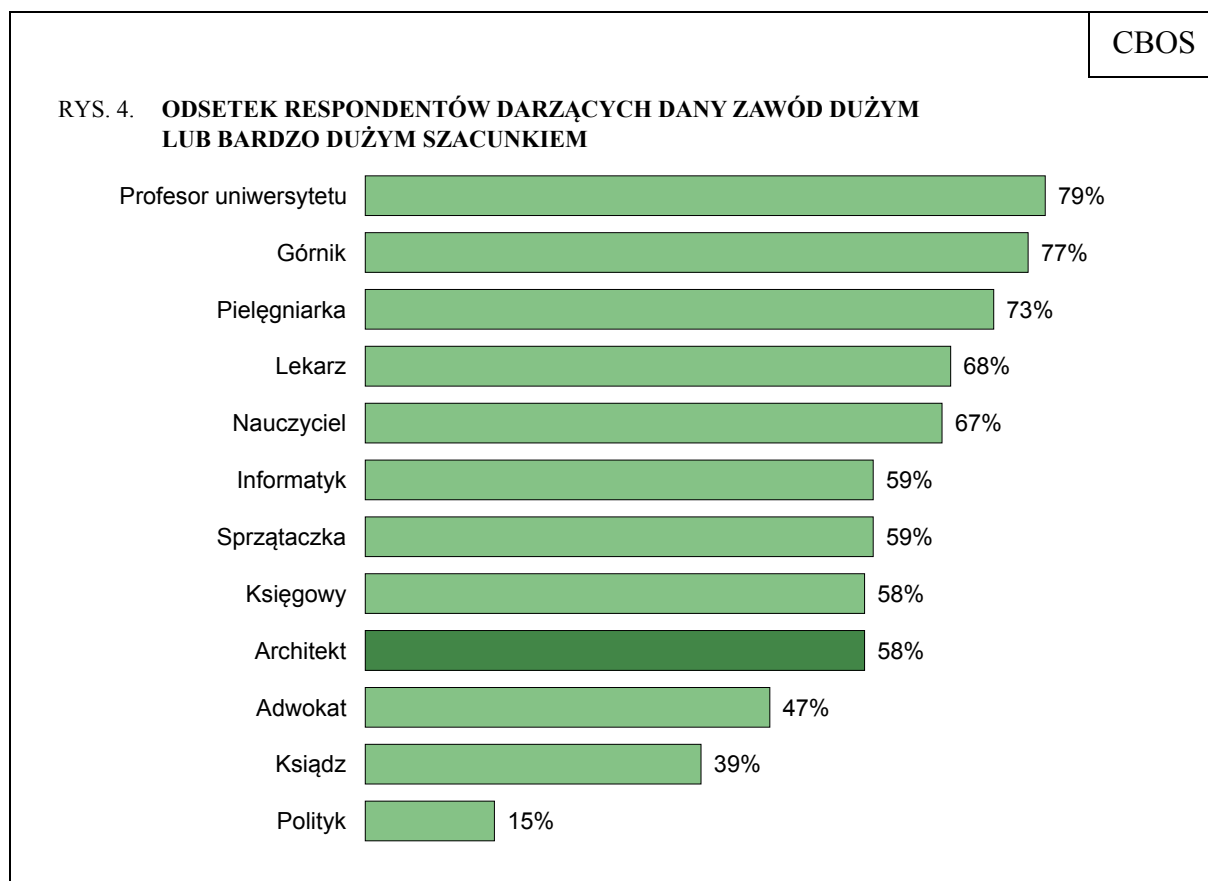
Czym, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim zajmuje się architekt? Kim jest architekt?	Odpowiedzi respondentów korzystających z usług architekta	Odpowiedzi respondentów niekorzystających z usług architekta	Odpowiedzi ogółu badanych
	w procentach		
Artystą tworzącym dzieła	22	16	17
Rzemieślnikiem projektującym budynki	44	48	47
Kreślaczem rysującym plany	38	42	41
Osobą znającą procedury administracyjne i załatwiającą pozwolenia na budowę i na użytkowanie budynków	25	16	18
Specjalistą odpowiedzialnym za techniczną stronę budowlę i trwałość budynków	40	39	39

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać dwie odpowiedzi

Respondenci najczęściej wskazywali, że architekt to rzemieślnik projektujący budynki, specjalista odpowiedzialny za techniczną stronę budowlę lub kreślacz rysujący plany. Można jednak zauważyć, że badani, którzy korzystali już z usług architekta, częściej postrzegali go jako osobę znającą procedury administracyjne (aż o 9 punktów procentowych więcej), a także jako artystę tworzącego dzieła (o 6 punktów procentowych więcej). W pierwszym przypadku może to wynikać z dostrzegania zawłości procedur administracyjnych związanych z budową, w drugim zaś z bezpośredniego kontaktu z architektem, możliwości bliższego poznania go jako osoby i jako twórcy kształtującego formę i przestrzeń.

SZACUNEK DO ZAWODU ARCHITEKTA

Badanych zapytano, jakim szacunkiem darzą zawody takie jak adwokat, księgowy, górnik, lekarz, nauczyciel, sprzątaczką, pielęgniarką, ksiądz, architekt, polityk, informatyk i profesor uniwersytetu. Respondenci wypowiedzieli się o każdym z dwunastu zawodów, wybierając jedną z pięciu odpowiedzi – że darzą ją szacunkiem: bardzo dużym, dużym, takim sobie, małym, bardzo małym.

Z deklaracji wynika, że architektów dużym poważaniem darzy około trzech piątych Polaków (58%), co w rankingu prestiżu plasuje ich na miejscu zbliżonym do informatyków, sprzątaczek i księgowych. Co ciekawe, młoda profesja, jaką są informatycy, cieszy się podobnym lub większym szacunkiem niż przedstawiciele niektórych starych inteligentkich zawodów – jak architektki, księgowi czy adwokaci. Większość osób, które korzystały z usług architektów, darzy przedstawicieli tej profesji dużym lub bardzo dużym szacunkiem.

Tabela 2

Jakim szacunkiem darzy Pan(i) zawód architekta?	Odpowiedzi respondentów korzystających z usług architekta	Odpowiedzi respondentów niekorzystających z usług architekta
	w procentach	
Bardzo dużym lub dużym	68	55
Takim sobie	28	34
Małym lub bardzo małym	2	4
Trudno powiedzieć	2	7

Szacunek dla zawodu architekta jest większy w grupie osób, które korzystały z jego usług (68%) niż w grupie tych, które z nich nie korzystały (55%). Jednocześnie mniejsza jest też liczba osób darzących architekta szacunkiem takim sobie, małym lub bardzo małym. Fakt ten może świadczyć o zadowoleniu respondentów z pracy architekta, lepszym jej zrozumieniu i docenieniu.

OPINIA POLAKÓW NA TEMAT ZAROBKÓW WYBRANYCH ZAWODÓW

Mediana wynagrodzenia architektów według raportu² firmy Sedlak & Sedlak wynosi 4763 zł (brutto) – to jest o 20% mniej, niż wyobrażają sobie respondenci. Według tej samej firmy mediana wynagrodzenia informatyka wynosi 5520 zł³ (o 10% więcej niż wskazali respondenci), a wynagrodzenia lekarza – 5222 zł⁴ (o 25% mniej niż wskazali respondenci). Tak duża różnica między wyobrażeniem badanych na temat wynagrodzenia architektów a raportem firmy Sedlak & Sedlak (próba: 606 architektów) może wynikać z kreowanego przez media wizerunku architekta.

² źródło: http://wynagrodzenia.pl/moja_placa.php?s=35 (dostęp: 01.10.2014)

³ źródło: http://wynagrodzenia.pl/moja_placa.php?s=139 (dostęp: 01.10.2014)

⁴ źródło: http://wynagrodzenia.pl/moja_placa.php?s=482 (dostęp: 01.10.2014)

Tabela 3

Zawody	Jak Pan(i) sądzi, ile w przybliżeniu zarabia przeciętnie „na rękę” w miesiącu przedstawiciel każdego z tych zawodów?						Mediana
	Do 1000 zł	1001–4000 zł	4001–6000 zł	6001–10 000 zł	Powyżej 10 000 zł	Trudno powiedzieć	
	w procentach						
Profesor uniwersytetu	0	23	23	23	7	24	6000
Górnik	1	50	23	7	1	19	4000
Pielęgniarka	1	84	1	0	0	14	2000
Lekarz	1	19	21	26	15	19	7000
Nauczyciel	0	82	3	1	0	14	2800
Informatyk	1	34	21	18	4	22	5000
Architekt	0	19	20	24	12	25	6000
Księgowy	0	45	21	11	3	20	4000
Sprzątaczką	18	70	0	0	0	12	1300
Adwokat	0	10	17	30	18	25	8000
Ksiądz	2	27	12	8	3	49	4000
Polityk	1	3	6	28	42	21	12 000

O ile polityk cieszy się wśród badanych najmniejszym szacunkiem (15%), to jego domniemane zarobki są najwyższe. Należy jednocześnie zauważyć, iż stare profesje inteligenckie – jak adwokaci, lekarze, profesorowie i architekci – mimo iż cieszą się różnym szacunkiem, wciąż są uważane za zawody najlepiej wynagradzane.

OPINIE O ARCHITEKTACH

Architekci są na ogół solidni, uczciwi i dbają o to, by dobrze wykonywać swoją pracę dla dobra innych – tak uważa prawie połowa (49%) zapytanych Polaków, natomiast 37% sądzi, że architekci dbają głównie o to, żeby wykorzystać swoją wiedzę i znajomości dla uzyskania dobrych zarobków, zaś 14% badanych nie ma wyrobionej opinii o architektach.

Tabela 4

Która z dwóch wyrażonych niżej opinii o architektach jest, Pana(i) zdaniem, bliższa prawdy i bardziej się z nią Pana(i) zgadza?	Odpowiedzi respondentów korzystających z usług architekta	Odpowiedzi respondentów niekorzystających z usług architekta	Odpowiedzi ogółu badanych
	w procentach		
Architekci są na ogół solidni, uczciwi i dbają o to, by dobrze wykonywać swoją pracę dla dobra innych	50	49	49
Architekci dbają głównie o to, żeby wykorzystywać swoją wiedzę i znajomości dla dobrych zarobków	40	37	38
Trudno powiedzieć	10	14	13

W grupie osób korzystających z usług architekta liczba respondentów niemających zdania na temat ich podejścia do wykonywania pracy jest mniejsza. Związek między opinią na ten temat a doświadczeniami współpracy jest jednak niewielki.

KTO MA WPLYW NA WYGLĄD MIAST?

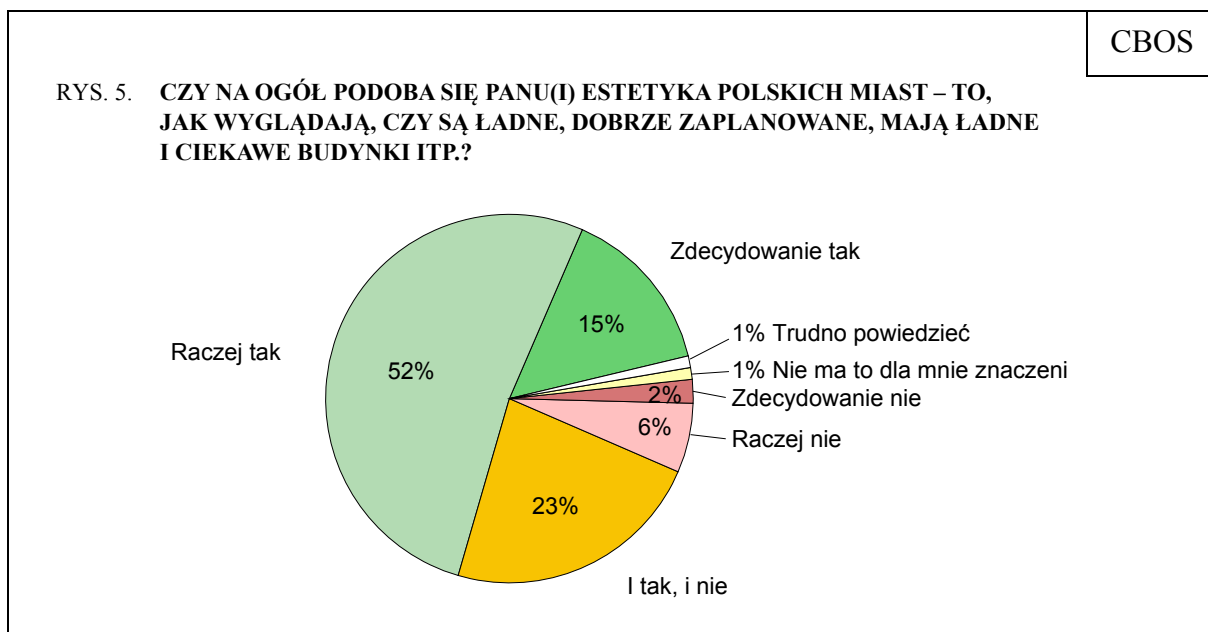
Zdaniem respondentów, największy wpływ na to, jak wyglądają nasze miasta, mają władze lokalne (aż 55% odpowiedzi), na drugim miejscu *ex aequo* plasują się architekci oraz urzędnicy administracji i inspekcji budowlanej (po 11%). Dopiero na trzecim miejscu wymieniani są inwestorzy/deweloperzy (8%). Zaskakujące jest, że najmniej wskazań padło na ludzi budujących swoje domy (tylko 4%). Jednak pocieszający jest zauważalny wzrost (z 10% do 15%) odpowiedzi osób, które skorzystały z usług architekta, że to architekci mają największy wpływ na to, jak wyglądają nasze miasta. Doświadczenie wyniesione ze współpracy z architektem nieco zwiększa świadomość odpowiedzialności i znaczenia pracy architekta.

Tabela 5

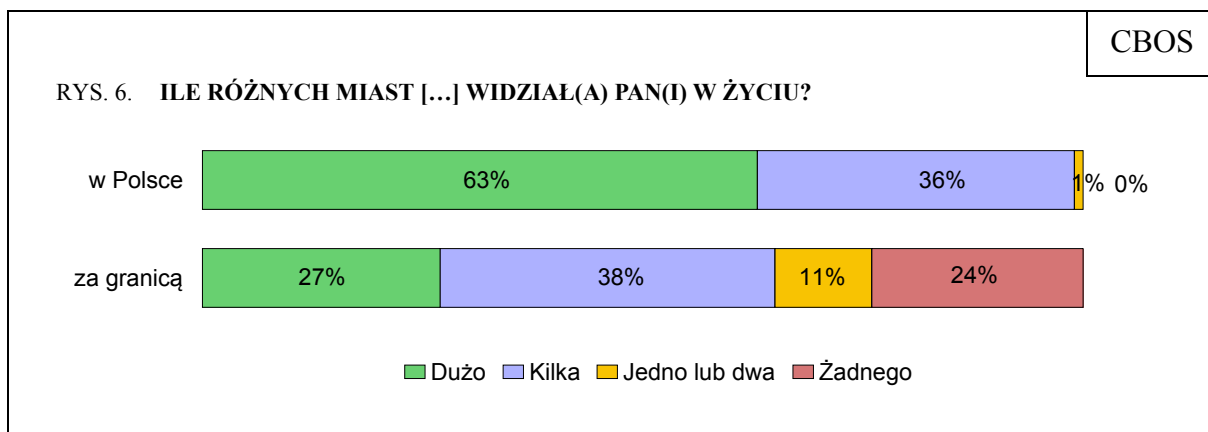
Kto według Pana(i) ma największy wpływ na to, jak wyglądają nasze miasta?	Odporowiedzi respondentów korzystających z usług architekta	Odporowiedzi respondentów niekorzystających z usług architekta	Odporowiedzi ogółu badanych
	w procentach		
Władze lokalne	48	56	55
Architekci	15	10	11
Inwestorzy/deweloperzy	8	8	8
Urzędnicy administracji i inspekcji budowlanej	14	10	11
Lokalne społeczeństwo	5	6	6
Ludzie budujący swoje domy	6	4	4
Trudno powiedzieć	4	6	5

ESTETYKA POLSKICH MIAST I WIEDZA O ARCHITEKTURZE

Estetykę polskich miast – czy są dobrze zaplanowane, czy mają ładne i ciekawe budynki – akceptuje 67% badanych. Nieco ponad jedna piąta (23%) respondentów wyraża opinie ambiwalentne, twierdząc, że nasze miasta czasem im się podobają, a czasem nie. Niezadowolony z nich jest co dwunasty badany (8%). Dla 1% respondentów estetyka miast nie ma znaczenia.

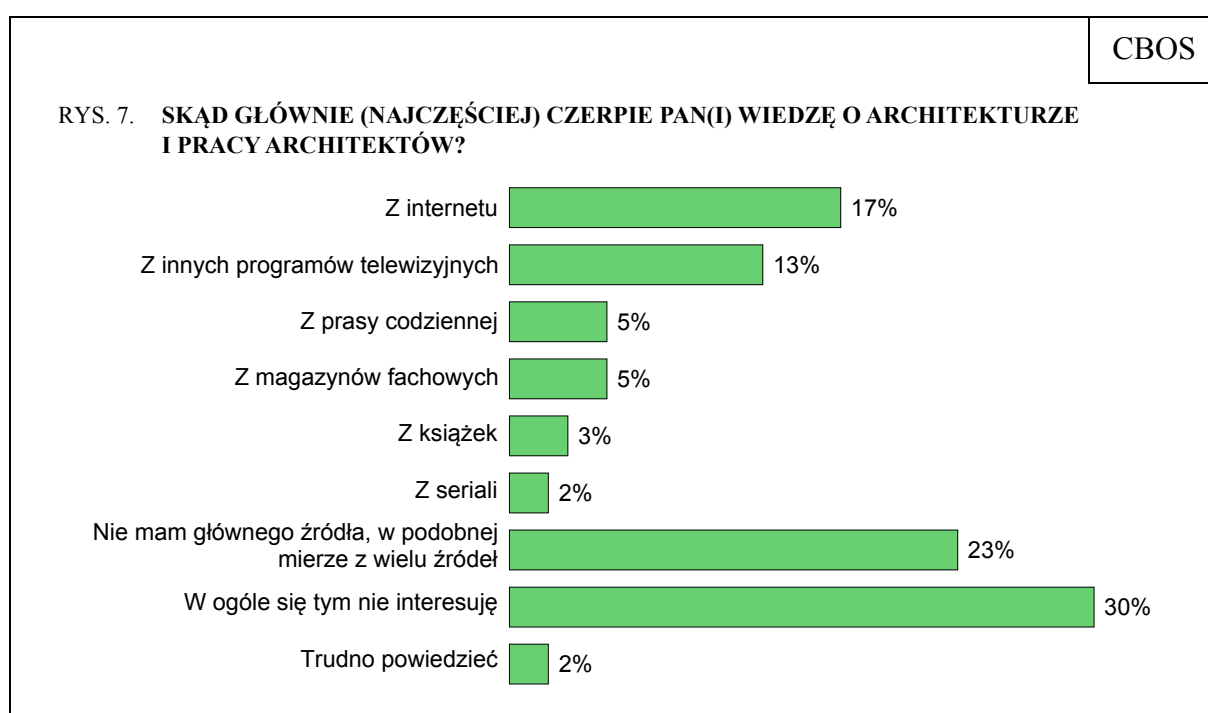

Co ciekawe, nie stwierdzono związku pomiędzy zadowoleniem z wyglądu polskich miast a odpowiedzią na pytanie o znajomość różnych miast w Polsce i za granicą.

Mimo że wszyscy badani widzieli przynajmniej jedno lub dwa miasta w Polsce, to jeszcze spory odsetek (aż 24%) nie widział żadnego miasta za granicą. Z drugiej jednak strony, aż 65% respondentów widziało przynajmniej kilka zagranicznych miast.

Respondenci czerpią wiedzę o architekturze i architektach z różnych źródeł. Prawie co trzeci (30%) w ogóle nie interesuje się architekturą ani pracą architektów, 23% nie ma jednego głównego źródła informacji na ten temat – w podobnej mierze korzysta z wielu źródeł, 17% respondentów czerpie informacje z internetu, a 16% z seriali i innych programów telewizyjnych. Tylko 5% badanych poszukuje wiedzy na ten temat w magazynach fachowych, 5% w prasie codziennej, a 3% w książkach. Odsetek badanych, którzy nie interesują się architekturą (30%), wydaje się olbrzymi. Prawie połowa spośród nich to mieszkańcy wsi, a większość ma najwyżej wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Opracował
Michał REDUTA